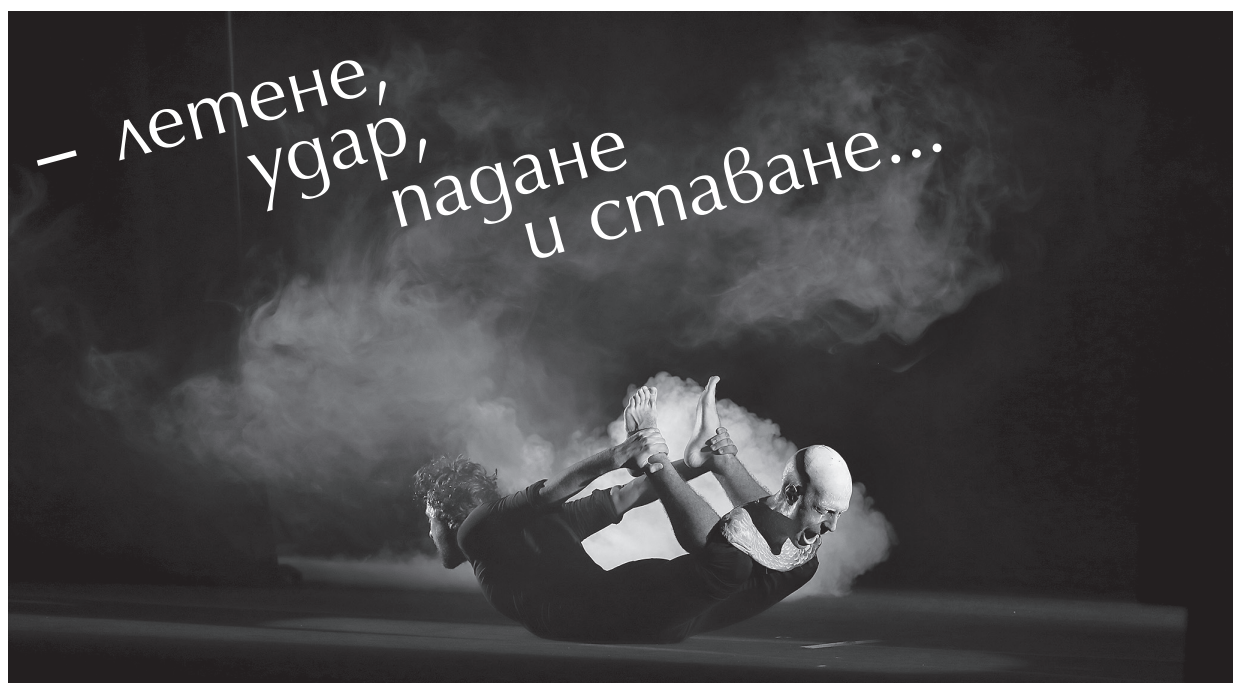

А
з,
С
и
з
и
ф

Сияна Негялкова

Заедно, за определени мигове, всички ние успяваме да се откъснем от познатата ни реалност, за да обитаваме едни други пространства... Театърът дава възможност не само на творците, но и на публиката да се докосне до метафизичното. Безплътното, което не бихме могли да видим или усетим материално. Единствено нашите най-висши сетива биха съумели по някакъв начин да се доближат, макар и с частичка, до познанието за екзистенциалните истини. Митологичният образ на Сизиф в спектакъла на Веселка Кунчева е образът на безсмислието, което преследва човека през целия му живот и го кара да се разкъсва от отчаянието на това да знаеш, да търсиш и едновременно да не откриваш отговорите на важните въпроси: „Защо съм тук?“, „За какво живея?“. Досуц като героя от старогръцкия мит, ние цял живот носим товар на плещите си. Товарът – това са нашите грехове, нашето минало, самите ние, към които не спираме да се завръщаме през целия си живот, нашата същност, изтъкана от непрестанното лутане в лабиринта на смисъла.

Неспирният кръговрат, непрекъснатото повторение на всяко вчера ни изморява, но не толкова, че да го пуснем и да се отделим, а по-скоро още повече да се вкопчим в него. Човекът постоянно се опитва да намери всяка тъмна страна на всичко светло, в което вярва. Постепенно това хирургическо разделяне на едно нещо на много малки части отнема от душата му. Безсмислието удобно се намества в съзнанието ни, защото не за всичко откриваме отговор.

Актьорската задача тук е много комплексна и сложна. Героят на Стоян Дойчев не е личност, взета буквално от нашето съвремие. Сизиф е по-скоро една философия за живота на хората, за общото в процеса на това да съществуваши. Неговата игра е невербална, така че той може да разчита единствено на езика на тялото, лицевите експресии и пластическите си умения. Разбира се, изразността на спектакъла не би била същата без куклите на Мариета Голомехова. Те подсилват драматичността на човешката съдба, изразяват силните емоции на разкъсване,

които индивидът изпитва. Представлението проследява цял един човешки живот през това избутване на камъка отново и отново. Епизодите с малката кукла събуждат зрителите смях, тя тепърва се учи как да въздиша и подсвирква с уста, като усвояването на всяко ново умение я изпълва с неповторима гордост и веселие. Стоян Дойчев ще се бори на сцената не само със сизифския „камък“, но и с всички същности, които се крият в самия него, във вътрешния му свят. В различните сцени куклите все повече и повече изненадват със своята индивидуалност – понякога те са поставени на раменете или на коленете на актьора, като отделните моменти на видима борба с тях се запечатват в зрителското съзнание като ясни картини; представляват сложни смислови конструкции, виждаме акордеон от смалвящи се отвън навътре човешки глави, човекът е като инструмент – от него се ражда музиката; вертикално разкостване на човешка глава, от която излизат други по-малки по размер – подобно на яйце, личността облича истинската си

същност в многопластови черупки, които да предпазват живото ядро. Сложността на актьорската задача се състои в това, че Стоян Дойчев трябва да е напълно концентриран не само върху пластическите си движения и куклите, но и върху извеждането на цялостния смисъл. Той трябва да провежда диалози със самия себе си, с душата си. Борбата с шестте различни куба, които са именно знаци за товара, който носим в себе си, е напълно безмълвна, няма никакъв звуков фон или думи, наблюдаваме само сриването на човека.

Цялата тази игра с куклите е като един танц, който постепенно преминава от танго в

сиртаки. Музиката на Христо Намлиев е другата важна част от това спектакълът да изгради своята цялостна визия. След всички сцени, в които Стоян Дойчев преминава през това да е в борба не само със самия себе си, но и с всички препятствия около него, той с усмивка и пак така напук продължава да играе своето сиртаки, метафора за това да намираш силата да живееш живота си въпреки.

Макар и представлението да използва като база за създаването си „Митът за Сизиф” на Албер Камю, на сцената не прозвучава текста на философа. Единствените думи, които достигат до нас, са авторските редове на режисьора Веселка

Кунчева. Те са записани от актьора Леонид Йовчев. Стиховете обединяват цялото и все повече ни убеждават в искрената изповед, споделена на сцената. Много ясно синтезират философията на целия спектакъл, че щастието е в това да изживееш живота си, а не да търсиш смисъл.

ако знаех само,
само, ако знаех,
само мъничко,
ей толкова дори,
щях във камъка
живота си да смажа,
за да помня, че
не знаех,
че боли...

(Веселка Кунчева, част от текста ѝ за „Аз, Сизиф”)

70 години художници и кукли в Столичния куклен театър

Михаил Байков

Всеки път щом на хоризонта се зададе юбилей на някой театър или фестивал, се замислям за две неща. Едното е какво е постигнато дотук, а другото е какво предстои. Пресечната точка на тези две мисли за мен е в онова, което остава днес, за да го има и утре. Онази материална памет за нематериалното. Говоря за ръкописа, който никога не гори. Говоря за писаното слово, което остава и след нас.

Рядко в българското изкуствознание можем да се радваме свободно на нови книги посветени на художниците. Когато прибавим към това и спецификата на работата в театъра – задачата става съвсем невъзможна. Но ето, че на бял свят се появи бялата книга на сценографите, работили в СКТ през последните 70 години. Епохален труд! Защо?

Събирането на едно място на художници и сценографи, работили в първия професионален куклен театър в България, който е двигател и за професионализирането на останалите сценични институти у нас, е задача, която сама по себе си изисква поощрение и похвала дори само заради идейния ѝ замисъл. Нека кажем защо това е така. Създаването и съхранението на българската кукленотеатрална памет, както и култивирането на едно ново поколение художници и постановчици изисква стъпването върху фундамент, от който преди да се оттласнем, следва да се огледаме. Ето затова опитът да издириш, систематизиращ и експониращ по един достъпен, но и исторически правдив начин случилото се през последните

70 години, мога да сравня само с някое от големите пионерски дела на ХХ век.

И все пак – векът е ХХІ, а авторът му съвсем не е пионер или дилетант в това, което прави. Славчо Маленов – авторът на тази, нека не бъде нескромно, ако я наречем енциклопедия на българските художници в кукления театър, е професионалист с голям опит в изкуството на куклата. Познаваме го като един от наистина добрите специалисти на спектаклите с марионетки – умение, заради което е ценен и търсен у нас и в чужбина; професор по режисура за куклен театър и автор на множество драматизации на класически и модерни приказки, които оживяват сезон слез сезон в салоните на куклените ни театри. Не смея да се питам какво е накарало проф. Маленов да започне работа по тази голяма бяла книга, но виждам, че в нея са намерили място 77 художници от България и Европа, които са оставили своя отпечатък в развитието на театъра и са дали тласък както на българската куклено-постановъчна практика, така и на художествения образ и рисунок – неразривно цяло, алфата и омегата в кукления театър. Албумът (съставители Кирыкос Аргиропулос и Иван Райков) е събрал документални кадри, които проследяват развитието на естетиката в сферата на куклената сценография в СКТ. Разгръщайки тези 200 страници, виждаме фрагменти от сценични творби на редица творци, не просто свързали името си с историята на